

MATERIÁLY
XI MEZINÁRODNÍ VĚDECKO - PRAKTICKÁ
KONFERENCE

«VĚDA A VZNIK - 2015»

22 - 30 prosinců 2015 roku

Díl 13
Lékařství
Biologické vědy
Chemie a chemická technologie

Praha
Publishing House «Education and Science» s.r.o
2015

Vydáno Publishing House «Education and Science»,
Frýdlanská 15/1314, Praha 8
Spolu s DSP SHID, Berdianskaja 61 B, Dnepropetrovsk

**Materiály XI mezinárodní vědecko - praktická konference
«Věda a vznik – 2015».** - Díl 13. Lékařství. Biologické
vědy. Chemie a chemická technologie.: Praha. Publishing House
«Education and Science» s.r.o - 88 stran

Šéfredaktor: Prof. JUDr. Zdeněk Černák

Náměstek hlavního redaktor: Mgr. Alena Pelicánová

Zodpovědný za vydání: Mgr. Jana Štefko

Manažer: Mgr. Helena Žáková

Technický pracovník: Bc. Kateřina Zahradníčková

XI sběrné nádoby obsahují materiály mezinárodní vědecko - praktická
konference «Věda a vznik» (22 - 30 prosinců 2015 roku)
po sekcích Lékařství. Biologické vědy. Chemie a chemická technologie.

Pro studentů, aspirantů a vědeckých pracovníků

Cena 270 Kč

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektiv autorů, 2015

© Publishing house «Education and Science» s.r.o.

PŘÍPRAVA ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ VE VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

К. мед. н Василенко Н.В.

*Державний заклад «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»,
факультет післядипломної освіти
кафедра педіатрії, сімейної медицини та клінічної лабораторної діагностики,*

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ПЕДІАТРІЇ ЛІКАРЯМ-ІНТЕРНАМ ЗА ФАХОМ «ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА-СІМЕЙНА МЕДИЦИНА»

Підготовка лікарів загальної практики-сімейної медицини є однією з ключових проблем подальшого розвитку та модернізації системи охорони здоров'я України. Лікар загальної практики є спеціалістом, який надає необхідну первинну медико-санітарну допомогу всім членам сім'ї незалежно від їх віку, статі, характеру захворювання, з урахуванням психологічних, соціальних, культурних та індивідуальних особливостей пацієнта і сім'ї [1]. Він повинен мати глибокі теоретичні знання та практичні навички діагностики з усіх розділів медицини, уміти надавати хворим першу медичну допомогу та лікування, забезпечувати профілактику, реабілітацію, бути інтегратором проблем пацієнтів, посередником між усіма спеціалістами та хворим [2]. Сучасне реформування медицини на сімейний напрямок вимагає, щоб сучасний лікар був однаково високопрофесійним спеціалістом при лікуванні як дорослих, так і дітей. А розуміння того, що хвороби дорослих починаються ще в дитинстві, дозволить в кожній сім'ї ефективно проводити і профілактичні заходи, особливо щодо розвитку дефіцитних станів, зокрема дефіциту заліза. Залізодефіцитні стани є найрозповсюдженішою патологією в світі, в структурі гематологічної захворюваності дітей залізодефіцитні анемії посідають перше місце, тому профілактика, рання діагностика залізодефіцитних станів, своєчасне лікування та ефективна реабілітація дітей є однією з першочергових задач сімейного лікаря.

Метою даної публікації є аналіз методичного та методологічного забезпечення та вдосконалення навчального процесу при вивченні теми «Анемії у дітей» лікарями-інтернами за фахом «Загальна практика-сімейна медицина».

Сучасні світові тенденції розвитку вищої освіти та напрями діяльності Болонського процесу безперечно потребують розмаїття поглядів і нових підходів до проведення занять та викладання навчального матеріалу [3].

На кафедрі педіатрії, сімейної медицини та клінічної лабораторної діагностики факультету післядипломної освіти Дніпропетровської медичної академії вивчення даної теми узгоджено типовим навчальним планом та програмою інтернатури випускників медичних вищих навчальних закладів освіти III – IV рі-

внів акредитації за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» 2011р., відповідно до якої робочий план передбачає лекцію (2 години), семінар (2 години) та практичне заняття (2 години).

Особлива увага приділяється навчально-методичному забезпеченню лекційного матеріалу, у якому висвітлюються найбільш сучасні питання діагностики, диференційної діагностики, лікування та профілактики анемії в залежності від етіології та віку дитини. Під час лекції використовується мультимедійна та відео-презентація, наочні схеми патогенезу, діагностики, лікування. Для активізації слухачів застосовуються приклади з практичної роботи лектора з коментарями, що дозволяє акцентувати увагу лікарів-інтернів на найважливіших аспектах теми.

В рамках семінарського заняття велика увага приділяється проблемі анемії з позиції інтегрованого ведення хвороб дитячого віку. Дана стратегія об'єднує ряд ефективних заходів для попередження смертності, зниження частоти і тяжкості захворювань, а також для оптимізації росту та розвитку дітей [4]. Стратегія інтегрованого ведення хвороб дитячого віку базується на синдромальному підході, який дає змогу визначитися з проблемою, тяжкістю стану, порядком надання допомоги з урахуванням реально існуючих можливостей первинної ланки медико-санітарної допомоги. Ведення дитини раннього віку з анемією відповідно до даної стратегії передбачає оцінку клінічних ознак, класифікацію анемії за ступенем тяжкості, яка дозволяє «сортувати» пацієнтів на рівні надання первинної допомоги, визначити тактику подальшого лікування та ведення дитини. Класифікація анемії в контексті інтегрованого ведення хвороб дитячого віку базується на системі потрійного кольорового кодування: «рожевий» означає, що дитину необхідно терміново направити в стаціонар; «жовтий» вказує на необхідність початку амбулаторного лікування, а «зелений» – на необхідність підтримуючого лікування та спостереження вдома. Дана стратегія приділяє значну увагу консультуванню матері або осіб, які доглядають дитину, що надзвичайно важливо для сімейного лікаря. Переважна більшість лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» навчалися в медичному університеті за спеціальністю «лікувальна справа», і не завжди мають достатній рівень навичок спілкування з дітьми та їх батьками, тому засвоєння основ консультування допомагає визначитися з найважливішими питаннями догляду, годування, прийомом дитиною ліків, подальшого медичного спостереження.

Практичне заняття проводиться в сімейній амбулаторії або гематологічному центрі клінічної бази (Криворізька міська клінічна лікарня №8), де кожен інтерн може застосувати теоретичні знання біля ліжка тематичного хворого. Окрім того, лікарі-інтерни залучаються до роботи в клінічній лабораторії, де є можливість засвоєння практичних навичок роботи з автоматичним гематологічним аналізатором, що дуже важливо для скринінгової діагностики анемії та залізодефіцитних станів. Зокрема, в навчальний процес впроваджено розроблений співробітниками кафедри малоінвазивний метод діагностики залізодефіцитного стану у дітей [4], що передбачає відбір проби периферійної крові, дос-

лідження морфофункціональних параметрів еритроцитів та визначення дефіциту заліза за гематологічним індексом.

Інтернам пропонується перегляд препаратів периферійної крові та кісткового мозку при гематологічних захворюваннях з навчального музею кафедри (препарати від хворих з мегалобластною, залізодефіцитною, гемолітичними анеміями, аномалією Пельгера, гіперсегментацією та гіпосегментацією нейтрофілів, гострими лейкозами, мієлодиспластичним синдромом, лейкомоїдними реакціями, інфекційним мононуклеозом).

Особливістю навчального процесу на кафедрі є можливість викладання окремих розділів програми фахівцями суміжних спеціальностей (питання клінічної лабораторної діагностики сімейні лікарі та педіатри засвоюють на практичних заняттях в клінічній лабораторії лікувального закладу, інтерни та лікарі-слухачі з фаху «клінічна лабораторна діагностика» запрошуються на показові обходи, консиліуми в педіатричне відділення, на окремі семінарські заняття групи педіатрів, сімейних лікарів та лаборантів об'єднуються з метою імплементації знань, обміну клінічними роздумами та досвідом). Такий підхід дозволяє підвищити зацікавленість слухачів, розвиває здатність до аналізу та консолідації розрізнених даних, колегіальність, взаємоповагу. Основною метою такого підходу є систематизація знань з проблем клінічної лабораторної діагностики та формування у інтернів стійких навичок застосування лабораторних методів в лікувально-діагностичному процесі.

Додатково, у вигляді самостійної роботи, лікарі-інтерни опрацьовують матеріал, що стосується диференційної діагностики різних патогенетичних варіантів анемій у дитячому віці. Для індивідуальної самостійної підготовки інтернів на кафедрі забезпечений вільний доступ до Wi-Fi, що дозволяє користуватися в тому числі й матеріалами з web-сторінки кафедри.

Важливим засобом якісної підготовки інтернів до інтегрованого іспиту «Крок-3» та контролю знань є проведення тренувального тестування. З цією метою на кафедрі існує база тестів з дитячої гематології різного рівня складності, які містять певну змістовну інформацію, зручні у користуванні, охоплюють питання надання невідкладної допомоги, питання диференційної діагностики

Таким чином, поєднання традиційної форми навчання та практично-орієнтованих методів викладання із застосуванням інноваційних технологій в системі післядипломної підготовки лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика-сімейна медицина» дозволяє оптимізувати навчальний процес, підвищити ефективність та результативність навчання, рівень формування професійних навичок.

Література

1. Становлення нової моделі надання первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини в Україні – не данина моді, а об'єктивна реальність / Л. Ф. Матюха, Н. Г. Гойда, В. А. Одринський [та ін.] // Сімейна медицина. – 2013. – №4. – С. 157-158.

2. Гиріна О. М. Доцільність реформування амбулаторно-поліклінічної системи та переходу до практики сімейного обслуговування населення / О. М. Гиріна, В. О. Сірик, Н. М. Горобець, Т. І. Калюжна // Сімейна медицина . -2010. – №3. – С. 10-15.
3. Пішак В. П. З досвіду застосування кейс-методу та проактивної презентації при читанні лекційного матеріалу / В. П. Пішак, О. І. Захарчук, М. І. Кривчанська // Медична освіта. – 2013. – №1. – С. 16-20.
4. Лежнев И.А. Интегрированное ведение болезней детского возраста – стратегия первичной медицинской помощи больным детям в возрасте от 1 недели до 5 лет / И. А. Лежнев, Н. В. Котова, Е. А. Старец // Современная педиатрия. – 2010. – №4 .- С. 17-23.
5. Пат. 27021 України, МПК (2006) G01N33/48. Спосіб діагностики залізо-дефіцитного стану у дітей / Мокія-Сербіна С.О., Василенко Н.В., Лаврентєва С.В., Чечель В.В. – № u200706820; заявл. 18.06.2007; опубл. 10.10.2007, Бюл. № 16.